

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

ZALECENIA

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

W nawiązaniu do regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości⁽¹⁾ niniejszy dokument przypomina podstawowe cechy charakterystyczne procedury prejudycjalnej oraz elementy, które sądy krajowe powinny uwzględnić, zanim zwrócą się do Trybunału w trybie prejudycjalnym, udzielając jednocześnie tym sądom kilku praktycznych wskazówek co do formy i treści wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Jako że wniosek ten, po jego przetłumaczeniu, jest doręczany wszystkim podmiotom określonym w art. 23 Protokołu nr 3 w sprawie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zaś orzeczenie Trybunału kończące postępowanie w sprawie jest z kolei publikowane we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej, należy zwrócić szczególną uwagę na sposób zredagowania wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, a w szczególności na ochronę danych osobowych osób fizycznych, których dotyczy dany wniosek.

ZALECENIA

dla sądów krajowych dotyczące składania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

(2018/C 257/01)

Wprowadzenie

1. Odesłanie prejudycjalne, przewidziane w art. 19 ust. 3 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej (zwanego dalej „TUE”) i w art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „TFUE”), stanowi fundamentalny mechanizm prawa Unii Europejskiej. Ma ono na celu zapewnienie jednolitej wykładni i jednolitego stosowania tego prawa na terytorium Unii Europejskiej poprzez oddanie do dyspozycji sądów państw członkowskich instrumentu, który umożliwia im zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej „Trybunałem”) w trybie prejudycjalnym z pytaniami dotyczącymi wykładni prawa Unii lub ważności aktów wydawanych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii.

2. Procedura prejudycjalna opiera się na ścisłej współpracy między Trybunałem a sądami państw członkowskich. W celu zapewnienia pełnej skuteczności tej procedury konieczne wydaje się przypomnienie jej podstawowych cech charakterystycznych i dokonanie pewnych uściśleń służących wyjaśnieniu przepisów regulaminu postępowania, między innymi w odniesieniu do autora i celów wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jak również w odniesieniu do formy i treści takiego wniosku. Uściślenia te – które mają zastosowanie do wszystkich wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (I) – zostają uzupełnione postanowieniami mającymi zastosowanie do wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wymagających szczególnie szybkiego rozpatrzenia (II) oraz załącznikiem, w którym zostały powtórzone istotne elementy wszelkich wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

I. Postanowienia mające zastosowanie do wszelkich wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Autor wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

3. Wykonywanie kompetencji Trybunału w zakresie orzekania w trybie prejudycjalnym w przedmiocie wykładni lub ważności prawa Unii następuje wyłącznie z inicjatywy sądów krajowych, niezależnie od tego, czy strony w postępowaniu głównym wniosły o zwrócenie się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym. Z uwagi na to, że to sąd krajowy, przed którym zawisł spór, ponosi odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, wyłącznie do niego należy dokonanie oceny, w świetle szczególnych okoliczności danej sprawy, zarówno co do niezbędności wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dla wydania orzeczenia w toczącym się przed nim postępowaniu, jak i co do zasadności pytań, które zadaje Trybunałowi.

⁽¹⁾ Dz.U. L 265 z 29.9.2012, s. 1.

4. Pojęcie sądu jest interpretowane przez Trybunał jako autonomiczne pojęcie prawa Unii Europejskiej. Trybunał bierze przy tym pod uwagę szereg kryteriów, jak ustawowa podstawa działania organu, który skierował wniosek, stały charakter tego organu, wiążący charakter jego orzeczeń, kontrydiktoryjność postępowania przed nim, orzekanie przez ten organ na podstawie przepisów prawa oraz jego niezależność.

5. Sądy państw członkowskich mogą zwrócić się do Trybunału z pytaniem dotyczącym wykładni lub ważności prawa Unii, jeżeli ich zdaniem orzeczenie Trybunału w tej kwestii jest niezbędne do wydania przez nie orzeczenia (zob. art. 267 akapit drugi TFUE). Jednakże odesłanie prejudycjalne może okazać się szczególnie użyteczne w razie wystąpienia przed sądem krajowym nowego zagadnienia interpretacyjnego, które ma generalne znaczenie dla jednolitego stosowania prawa Unii, lub w sytuacji, gdy istniejące orzecznictwo wydaje się nie dostarczać wyjaśnień koniecznych w świetle nowych ram prawnych lub nowych okoliczności faktycznych.

6. Gdy pytanie pojawia się w sprawie zawisłej przed sądem, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, sąd ten jest jednak zobowiązany skierować do Trybunału wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (zob. art. 267 akapit trzeci TFUE), chyba że istnieje już utrwalone orzecznictwo dotyczące rozpatrywanej kwestii lub właściwa wykładnia danego przepisu prawa nie pozostawia żadnych uzasadnionych wątpliwości.

7. Ponadto z utrwalonego orzecznictwa wynika, że choć sądy krajowe są uprawnione do oddalania zarzutów nieważności podnoszonych w postępowaniach przed nimi wobec aktu instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii Europejskiej, to jednak stwierdzenie nieważności takiego aktu należy do wyłącznej właściwości Trybunału. Sąd państwa członkowskiego, który poweźmie wątpliwości co do ważności takiego aktu, jest więc zobowiązany zwrócić się do Trybunału, wskazując powody, dla których uważa, że akt ten jest nieważny.

Przedmiot i cele wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

8. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wyłącznie wykładni lub ważności prawa Unii, a nie wykładni przepisów prawa krajowego lub kwestii faktycznych podniesionych w ramach sporu w postępowaniu głównym.

9. Trybunał może orzec w przedmiocie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym tylko wtedy, gdy prawo Unii ma zastosowanie w postępowaniu głównym. Z tego względu niezbędne jest, aby sąd odsyłający przedstawił wszystkie istotne okoliczności faktyczne i prawne, w świetle których ocenia, że przepisy prawa Unii znajdują zastosowanie w danym wypadku.

10. W odniesieniu do odesłań prejudycjalnych, które dotyczą wykładni Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy przypomnieć, że zgodnie z jej art. 51 ust. 1 przepisy karty mają zastosowanie do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii. Wprawdzie sytuacje, w których ma to miejsce, mogą być różnorodne, jednak konieczne jest, by z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynikało jasno i jednoznacznie, że w danej sprawie w postępowaniu głównym zastosowanie ma przepis prawa Unii inny niż karta. Jako że Trybunał nie jest właściwy do orzekania w przedmiocie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, gdy sytuacja prawna nie jest objęta prawem Unii, postanowienia karty, na które powołuje się ewentualnie sąd odsyłający, nie mogą uzasadniać same w sobie tej właściwości.

11. Wreszcie, choć w celu wydania orzeczenia Trybunał bierze siłą rzeczy pod uwagę ramy prawne i faktyczne sporu w postępowaniu głównym, tak jak zostały one określone przez sąd odsyłający we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, nie stosuje on jednak sam prawa Unii do tego sporu. Orzekając w przedmiocie wykładni lub ważności prawa Unii, Trybunał stara się udzielić odpowiedzi użytecznej dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym, lecz to do sądu odsyłającego należy wyciągnięcie z niej konkretnych wniosków, w tym – w razie potrzeby – podjęcie decyzji o niezastosowaniu przepisu prawa krajowego uznanego za niezgodny z prawem Unii.

Etap postępowania, na którym należy dokonać odesłania prejudycjalnego

12. Sąd krajowy może skierować do Trybunału wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym natychmiast po stwierdzeniu, że rozstrzygnięcie w przedmiocie wykładni albo ważności aktu prawa Unii jest niezbędne do wydania przez ten sąd orzeczenia w postępowaniu głównym. Sąd krajowy jest bowiem w stanie najlepiej ocenić, na jakim etapie postępowania należy skierować taki wniosek.

13. Ze względu jednak na to, że wniosek ten będzie stanowił podstawę postępowania przed Trybunałem, oraz z uwagi na to, że Trybunał powinien dysponować wszelkimi danymi umożliwiającymi mu zarówno zweryfikowanie jego właściwości do udzielenia odpowiedzi na zadane pytania, jak również – w wypadku potwierdzenia tej właściwości – udzielenie użytecznej odpowiedzi na te pytania, konieczne jest, aby decyzja o odesłaniu prejudycjalnym została podjęta na takim etapie postępowania, na którym sąd odsyłający jest w stanie wystarczająco dokładnie określić ramy prawne i faktyczne sprawy w postępowaniu głównym, jak również kwestie prawne, których sprawa ta dotyczy. W celu zapewnienia prawidłowego przebiegu postępowania może się również okazać pożądane, by odesłanie prejudycjalne nastąpiło po przeprowadzeniu kontradyktoryjnej debaty.

Forma i zawartość wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

14. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym można złożyć w dowolnej formie przewidzianej przez prawo krajowe dla kwestii incydentalnych. Należy jednak mieć na uwadze, że wniosek ten stanowi podstawę postępowania przed Trybunałem i że jest on przekazywany wszystkim podmiotom określonym w art. 23 Protokołu nr 3 w sprawie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej „statutem”), w tym wszystkim państwom członkowskim, w celu przedstawienia ewentualnych uwag. Związana z tym konieczność przetłumaczenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na wszystkie języki oficjalne Unii Europejskiej wymaga ze strony sądu odsyłającego zredagowania tego wniosku w sposób prosty, jasny i precyzyjny, bez zbędnych elementów. Jak wskazuje doświadczenie, do przedstawienia we właściwy sposób ram prawnych i faktycznych wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wystarcza z reguły dokument nieprzekraczający dziesięciu stron.

15. Zawartość wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, określona w art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem, została powtórzona w załączniku do niniejszego dokumentu. Poza sformułowaniem pytań skierowanych do Trybunału wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powinien zawierać:

- zwięzłe omówienie przedmiotu sporu oraz istotnych okoliczności faktycznych sprawy, jakie ustalił sąd odsyłający, lub co najmniej wskazanie okoliczności faktycznych, na jakich oparte są pytania,
- treść przepisów krajowych mogących mieć zastosowanie w sprawie oraz, w stosownym wypadku, wskazanie istotnego dla sprawy orzecznictwa sądów krajowych, oraz
- omówienie powodów, dla których sąd odsyłający powziął wątpliwości w kwestii wykładni lub ważności określonych przepisów prawa Unii Europejskiej, jak również związku, jaki dostrzega on między tymi przepisami a uregulowaniami krajowymi, które znajdują zastosowanie w postępowaniu głównym.

W braku co najmniej jednego z powyższych elementów Trybunał może uznać się za niewłaściwy do orzeczenia w przedmiocie zadanych pytań prejudycjalnych albo odrzucić wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jako niedopuszczalny.

16. We wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd odsyłający powinien dokładnie przedstawić treść przepisów krajowych mających zastosowanie do okoliczności faktycznych sporu w postępowaniu głównym i wskazać precyzyjnie przepisy prawa Unii, o których wykładnię wnosi lub których ważność jest kwestionowana. Wniosek ten powinien też zawierać w razie potrzeby krótkie omówienie argumentów stron w postępowaniu głównym. W tym kontekście należy przypomnieć, że tłumaczony jest tylko wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, a nie ewentualne załączniki do tego wniosku.

17. Sąd odsyłający może także przedstawić krótko swoje stanowisko co do odpowiedzi, jakiej należałoby udzielić na postawione pytania prejudycjalne. Może ono być użyteczne dla Trybunału szczególnie w wypadku zastosowania trybu przyspieszonego lub pilnego.

18. Pytania zadane Trybunałowi w trybie prejudycjalnym powinny być wreszcie zawarte w odrębnej i jasno oznaczonej części postanowienia odsyłającego, najlepiej na początku lub na końcu. Ponadto powinny one być zrozumiałe same w sobie, bez konieczności odwoływania się do uzasadnienia wniosku.

19. W celu ułatwienia lektury wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym istotne jest, by został on skierowany do Trybunału w postaci maszynopisu, zaś strony i poszczególne ustępy tego wniosku powinny być ponumerowane.

20. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powinien być podpisany i opatrzony datą, a następnie przesłany do sekretariatu Trybunału, drogą elektroniczną (DDP-GrefeCour@curia.europa.eu) lub pocztową (Grefe de la Cour de justice – Sekretariat Trybunału Sprawiedliwości, Rue du Fort Niedergrünwald, L-2925 Luxembourg). Jeżeli wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest przesyłany drogą elektroniczną, wraz z jego oryginałem należy w miarę możliwości przesłać w formie elektronicznej tekst tego wniosku w formacie nadającym się do edycji (edytorze tekstu takim jak „Word”, „OpenOffice” lub „LibreOffice”) w celu ułatwienia Trybunałowi pracy nad wnioskiem, a w szczególności jego przetłumaczenia na wszystkie języki urzędowe Unii Europejskiej.

21. Do wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy dołączyć wszelkie dokumenty istotne i przydatne dla rozpatrzenia sprawy przez Trybunał, w szczególności dokładne dane kontaktowe stron w postępowaniu głównym oraz ich ewentualnych przedstawicieli, jak również akta sprawy lub ich kopię. Akta te (lub ich kopia) – które mogą zostać przekazane drogą elektroniczną lub pocztową – będą przechowywane w sekretariacie przez cały czas trwania postępowania, gdzie, z zastrzeżeniem przeciwnych wskazówek sądu odsyłającego, podmioty określone w art. 23 statutu będą miały do nich wgląd.

22. W celu zapewnienia optymalnej ochrony danych osobowych w toku rozpatrywania sprawy przez Trybunał oraz w związku z doręczeniem wniosku podmiotom określonym w art. 23 statutu i późniejszym rozpowszechnieniem, we wszystkich językach urzędowych Unii, orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, istotne jest, by sąd odsyłający, który jako jedyny zna w pełni akta przedłożone Trybunałowi, dokonał w swoim wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym utajnienia nazwisk osób fizycznych, które są wymienione we wniosku lub których dotyczy postępowanie główne, jak również utajnienia danych, które mogłyby umożliwić identyfikację tych osób. Z uwagi na coraz powszechniejsze wykorzystywanie nowych technologii informacyjnych, a w szczególności korzystanie z wyszukiwarek anonimizacja dokonana po złożeniu wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym oraz, *a fortiori*, po doręczeniu tego wniosku podmiotom określonym w art. 23 statutu i opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* komunikatu dotyczącego danej sprawy jest bowiem w znacznym stopniu pozbawiona skuteczności.

Interakcje między odesłaniem prejudycjalnym a postępowaniem krajowym

23. Jakkolwiek sąd odsyłający pozostaje właściwy do stosowania środków zabezpieczających, zwłaszcza w wypadku odesłań dotyczących ważności aktu, wystąpienie z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powoduje zawieszenie postępowania krajowego do czasu wydania orzeczenia przez Trybunał.

24. Jakkolwiek Trybunał pozostaje co do zasady zobowiązany do rozpatrzenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, dopóki nie zostanie on cofnięty, należy jednak mieć na uwadze rolę Trybunału w ramach postępowania prejudycjalnego, która polega na przyczynianiu się do skutecznego sprawowania wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich, a nie na formułowaniu konsultacyjnych opinii w przedmiocie kwestii ogólnych lub hipotetycznych. Jako że postępowanie prejudycjalne zakłada, że spór jest faktycznie zawisły przed sądem odsyłającym, sąd ten powinien poinformować Trybunał o wszelkich zdarzeniach procesowych mogących mieć wpływ na postępowanie przed Trybunałem, a w szczególności o cofnięciu powództwa, ugodowym rozstrzygnięciu sporu lub o innym zdarzeniu prowadzącym do zakończenia postępowania. Sąd ten powinien również poinformować Trybunał o ewentualnym wydaniu orzeczenia wskutek odwołania wniesionego od postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym oraz o skutkach, jakie wywołuje ono w odniesieniu do wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

25. Dla zapewnienia prawidłowego przebiegu postępowania prejudycjalnego przed Trybunałem oraz użyteczności jego orzeczenia istotne jest, by takie informacje były przekazywane Trybunałowi w jak najkrótszym terminie. Zwraca się ponadto uwagę sądów krajowych na okoliczność, że cofnięcie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym może mieć wpływ na rozpoznanie podobnych spraw (lub szeregu podobnych spraw) przez sąd odsyłający. Jeżeli wynik wielu spraw zawisłych przed tym sądem zależy od odpowiedzi, jakiej Trybunał udzieli na pytanie postawione przez sąd odsyłający, sąd ten wskazuje, że łączy te sprawy we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, aby umożliwić Trybunałowi udzielenie odpowiedzi na zadane pytania mimo ewentualnego cofnięcia odesłania prejudycjalnego w jednej sprawie lub w kilku sprawach.

Koszty postępowania i pomoc prawna

26. Postępowanie prejudycjalne przed Trybunałem jest wolne od opłat, a Trybunał nie rozstrzyga o kosztach stron postępowania przed sądem odsyłającym; rozstrzygnięcie o kosztach należy do tego sądu.

27. Jeżeli strona w postępowaniu głównym nie dysponuje wystarczającymi zasobami, Trybunał może przyznać jej pomoc prawną na pokrycie wydatków związanych z postępowaniem przed Trybunałem, zwłaszcza kosztów reprezentacji. Pomoc ta może jednak zostać przyznana tylko w wypadku, gdy strona nie korzysta równocześnie z pomocy na szczeblu krajowym albo jeżeli owa pomoc nie pokrywa kosztów wynikających z postępowania przed Trybunałem lub pokrywa je jedynie częściowo.

Komunikacja między Trybunałem a sądem krajowym

28. Przez cały czas trwania postępowania sekretariat Trybunału pozostaje w kontakcie z sądem odsyłającym i przekazuje mu odpisy wszystkich pism procesowych oraz, w stosownym wypadku, wezwania do dokonania uściśleń lub udzielenia wyjaśnień, które są uważane za konieczne do udzielenia użytecznej odpowiedzi przez Trybunał na pytania zadane przez ten sąd.

29. Po zakończeniu postępowania sekretariat przekazuje orzeczenie Trybunału sądowi odsyłającemu, który jest proszony o poinformowanie Trybunału o dalszym przebiegu toczącego się przed nim postępowania oraz o przesłanie mu odpisu orzeczenia kończącego postępowanie główne.

II. Przepisy mające zastosowanie do wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wymagających szczególnie szybkiego rozpatrzenia

30. Na zasadach określonych w art. 23a statutu oraz w art. 105–114 regulaminu postępowania odesłanie prejudycjalne może być w pewnych okolicznościach rozpatrywane w trybie przyspieszonym lub w trybie pilnym. O zastosowaniu omawianych trybów decyduje Trybunał po złożeniu przez sąd odsyłający należyście uzasadnionego wniosku wskazującego okoliczności faktyczne lub prawne uzasadniające zastosowanie jednego z tych trybów bądź – w wyjątkowych wypadkach – z urzędu, jeżeli wydaje się to konieczne ze względu na charakter lub okoliczności sprawy.

Warunki zastosowania trybu przyspieszonego i trybu pilnego

31. Zgodnie z art. 105 regulaminu postępowania odesłanie prejudycjalne może być rozpatrywane w trybie przyspieszonym stanowiącym odstępstwo od zasad ogólnych regulaminu, jeżeli charakter sporu wymaga szybkiego rozstrzygnięcia. Ponieważ tryb ten nakłada istotne wymagania na wszystkich uczestników postępowania, w szczególności na państwa członkowskie, zobowiązując ich do przedstawienia uwag, na piśmie lub ustnie, w terminach znacznie skróconych w stosunku do zwykłych terminów, o zastosowanie tego trybu należy wnosić tylko w szczególnych okolicznościach uzasadniających potrzebę uzyskania odpowiedzi Trybunału na postawione pytania w krótkim terminie. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem znaczna liczba osób lub sytuacji prawnych, jakich może dotyczyć orzeczenie sądu odsyłającego, które ma zapaść w wyniku skierowania sprawy do Trybunału w trybie prejudycjalnym, nie stanowi sama w sobie wyjątkowej okoliczności uzasadniającej zastosowanie trybu przyspieszonego.

32. Jest tak tym bardziej w odniesieniu do pilnego trybu prejudycjalnego, o którym mowa w art. 107 regulaminu postępowania. Tryb ten, który znajduje zastosowanie wyłącznie w dziedzinach uregulowanych w tytule V części trzeciej TFUE, dotyczącym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, nakłada bowiem na uczestników postępowania jeszcze dalej idące wymagania, ograniczając między innymi liczbę podmiotów uprawnionych do przedstawienia uwag na piśmie i pozwalając w skrajnych wypadkach na całkowite pominięcie pisemnego etapu postępowania przed Trybunałem. O zastosowanie tego trybu należy więc występować tylko w sytuacjach absolutnej konieczności uzyskania odpowiedzi Trybunału na pytania sądu odsyłającego w bardzo krótkim terminie.

33. Nie jest możliwe wyczerpujące wyliczenie takich sytuacji, przede wszystkim ze względu na zróżnicowany i rozwojowy charakter przepisów prawa Unii regulujących zagadnienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Tytułem przykładu sąd krajowy może rozważyć złożenie wniosku o zastosowanie pilnego trybu prejudycjalnego w przewidzianym w art. 267 akapit czwarty TFUE wypadku osoby zatrzymanej lub pozbawionej wolności, jeżeli odpowiedź na postawione pytanie jest rozstrzygająca dla oceny sytuacji prawnej tej osoby, lub – w wypadku sporu dotyczącego władzy rodzicielskiej lub opieki nad małym dzieckiem – jeżeli właściwość sądu, do którego wniesiono sprawę, zależy, zgodnie z prawem Unii, od odpowiedzi na pytanie prejudycjalne.

Wniosek o zastosowanie trybu przyspieszonego lub trybu pilnego

34. W celu umożliwienia Trybunałowi podjęcia szybkiej decyzji co do zastosowania trybu przyspieszonego lub pilnego trybu prejudycjalnego wniosek powinien wskazywać precyzyjnie elementy stanu faktycznego i prawnego dowodzące pilności, a w szczególności zagrożenia wynikające z rozpatrzenia odesłania w zwykłym trybie. W miarę możliwości sąd odsyłający powinien przedstawić w zwięzły sposób swoje stanowisko w przedmiocie odpowiedzi, jakiej należałoby udzielić na postawione pytania. Taka informacja ułatwia bowiem zajęcie stanowiska przez strony w postępowaniu głównym i innych uczestników postępowania, a także decyzję Trybunału, przyczyniając się tym samym do szybkiego przebiegu postępowania.

35. Wniosek o zastosowanie trybu przyspieszonego lub pilnego trybu prejudycjalnego należy w każdym wypadku złożyć w formie wykluczającej wszelką dwuznaczność, co pozwoli sekretariatowi Trybunału natychmiast stwierdzić, że sprawa wymaga szczególnego traktowania. W tym celu sąd odsyłający powinien wskazać, o który z dwóch trybów wnosi oraz który z przepisów regulaminu postępowania jest właściwy (art. 105 dotyczący trybu przyspieszonego czy art. 107 dotyczący trybu pilnego). Wzmianka ta powinna widnieć w łatwo rozpoznawalnym miejscu postanowienia odsyłającego (na przykład w nagłówku lub w odrębnym dokumencie sądowym). W stosownym wypadku również pismo przewodnie sądu odsyłającego może skutecznie wskazywać ten wniosek.

36. Co się tyczy samego postanowienia odsyłającego, jego zwięzły charakter jest szczególnie istotny w pilnych sytuacjach, jako że pomaga zapewnić szybki przebieg postępowania.

Komunikacja między Trybunałem, sądem odsyłającym a stronami w postępowaniu głównym

37. Sąd, który składa wniosek o zastosowanie trybu przyspieszonego lub pilnego trybu prejudycjalnego, powinien dostarczyć drogą elektroniczną (DDP-GrefeCour@curia.europa.eu) ten wniosek oraz postanowienie odsyłające wraz z tekstem tego postanowienia w formacie nadającym się do edycji (edytorze tekstu takim jak „Word”, „OpenOffice” lub „LibreOffice”).

38. Dla ułatwienia późniejszej komunikacji między Trybunałem a sądem odsyłającym oraz stronami w postępowaniu głównym sąd odsyłający powinien także wskazać adres poczty elektronicznej, ewentualnie numer faksu sądu, których Trybunał będzie mógł używać, oraz adresy poczty elektronicznej, ewentualnie numery faksu, przedstawicieli stron sporu.

ZAŁĄCZNIK

Istotne elementy wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym**1. Sąd odsyłający**

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powinien zawierać dokładne oznaczenie sądu odsyłającego i, w stosownym wypadku, izby lub składu orzekającego występujących z odesłaniem, jak również kompletne dane kontaktowe tego sądu w celu ułatwienia późniejszych kontaktów między tym sądem a Trybunałem Sprawiedliwości.

2. Strony w postępowaniu głównym i ich przedstawiciele

Po oznaczeniu sądu odsyłającego następuje określenie stron w postępowaniu głównym i, w stosownym wypadku, osób, które je reprezentują przed tym sądem. W sytuacji gdy jest to konieczne w celu ochrony danych osobowych, sąd odsyłający dokonuje anonimizacji wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i utajnia w tym celu nazwiska osób fizycznych, które są wymienione we wniosku lub których dotyczy postępowanie główne, jak również wszelkie dane mogące umożliwić identyfikację tych osób.

Jeżeli sąd odsyłający dysponuje obiema wersjami wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, przekazuje on Trybunałowi obie te wersje, to jest wersję niezanonimizowaną tego wniosku zawierającą nazwiska i pełne dane kontaktowe stron postępowania głównego, oraz wersję zanonimizowaną wniosku. To właśnie ta druga wersja, po jej przetłumaczeniu na wszystkie języki urzędowe Unii, zostanie doręczona wszystkim podmiotom określonym w art. 23 statutu i będzie służyć za podstawę do rozpowszechnienia i za podstawę późniejszych publikacji dotyczących sprawy.

3. Przedmiot sporu w postępowaniu głównym i istotne okoliczności faktyczne

Sąd odsyłający powinien opisać w zwięzły sposób przedmiot sporu w postępowaniu głównym oraz istotne okoliczności faktyczne, które ustalił lub przyjął.

4. Właściwe przepisy prawne

We wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy dokładnie wymienić przepisy krajowe mające zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, w tym w stosownym wypadku istotne orzeczenia sądowe, jak również przepisy prawa Unii, o których wykładnię się wnosi lub których ważność jest kwestionowana. Informacje te muszą być kompletne oraz zawierać tytuł aktu i dokładne przedstawienie treści odpowiednich przepisów, jak również miejsce ich publikacji. W miarę możliwości przy cytatach z orzecznictwa krajowego lub europejskiego należy podać także numer ECLI (European Case Law Identifier) danego orzeczenia.

5. Uzasadnienie odesłania

Trybunał może orzec w przedmiocie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym tylko wtedy, gdy prawo Unii Europejskiej ma zastosowanie w danej sprawie w postępowaniu głównym. Sąd odsyłający powinien zatem wskazać powody, dla których powziął wątpliwości w kwestii wykładni lub ważności przepisów prawa Unii, oraz związek, jaki dostrzega on między tymi przepisami a uregulowaniami krajowymi mającymi zastosowanie w postępowaniu głównym. Jeżeli sąd odsyłający uważa to za przydatne dla zrozumienia sprawy, może przedstawić argumenty stron w tym względzie.

6. Pytania prejudycjalne

Sąd odsyłający przedstawia jasno i odrębnie pytania, które zadaje Trybunałowi w trybie prejudycjalnym. Pytania te muszą być zrozumiałe same w sobie, bez konieczności odwoływania się do uzasadnienia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

W miarę możliwości sąd odsyłający przedstawia także krótko swoje stanowisko co do odpowiedzi, jakiej należałoby udzielić na postawione pytania prejudycjalne.

7. Ewentualna konieczność szczególnego traktowania

Wreszcie, jeżeli sąd odsyłający uważa, że wniosek, który przedkłada Trybunałowi, wymaga szczególnego traktowania z uwagi na konieczność utajnienia tożsamości osób, których dotyczy postępowanie główne, czy też z uwagi na ewentualną pilność, to jest wymóg szybkiego rozpatrzenia sprawy przez Trybunał, powody, które przemawiają za takim traktowaniem należy przedstawić w szczegółowy sposób we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i, w stosownym wypadku, w piśmie przewodnim do tego wniosku.

Aspekty formalne wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powinny mieć taką postać, aby możliwe było ich późniejsze elektroniczne przetwarzanie przez Trybunał, a zwłaszcza ich skanowanie i stosowanie techniki optycznego rozpoznawania znaków. W tym celu:

- wnioski należy sporządzać w postaci maszynopisu na białym papierze, bez linii, formatu A4,
- tekst powinien być napisany powszechnie używaną czcionką (taką jak np. Times New Roman, Courier lub Arial) o rozmiarze co najmniej 12 punktów w odniesieniu do tekstu głównego i co najmniej 10 punktów w odniesieniu do przypisów dolnych, z odstępem 1,5 wiersza oraz z marginesami poziomymi i pionowymi wynoszącymi co najmniej 2,5 cm (górnym, dolnym, lewym i prawym), oraz
- wszystkie strony wniosku, jak również wszystkie ustępy tego wniosku powinny być kolejno ponumerowane w porządku rosnącym.

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym musi być podpisany i opatrzony datą. Wniosek wraz z aktami postępowania głównego należy przekazać Trybunałowi bądź drogą elektroniczną (DDP-GrefeCour@curia.europa.eu), bądź przesyłką poleconą adresowaną do sekretariatu Trybunału Sprawiedliwości (Rue du Fort Niedergrünwald, L-2925 Luxembourg, LUXEMBOURG). Jeżeli wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest przesyłany drogą elektroniczną, wraz z jego oryginałem należy przesłać w formie elektronicznej tekst tego wniosku w formacie nadającym się do edycji (edytorze tekstu takim jak „Word”, „OpenOffice” lub „LibreOffice”).

W wypadku wniosku o zastosowanie trybu przyspieszonego lub trybu pilnego zaleca się korzystanie w pierwszej kolejności z drogi elektronicznej w celu przesłania oryginału wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym oraz wersji tego wniosku nadającej się do edycji.
